

пр., животното лесно го познава: въ други случаи, то се води, вѣроятно, отъ горчивия опитъ.

Друга защита за нѣкои животни е кожицата на листата. Напр., добитѣкътъ никога не яде твърдитѣ, вѣчно зелени и кожасти листа на брусницата (*Vaccinium vitis idaea*); такива твърди и кожасти листа иматъ и други растения. Много злакови растения (трѣви, хлѣбни растения) иматъ твърди листа, само че не сж кожасти и вѣчно зелени. Твърдостъта на листата у злаковитѣ растения зависи отъ особно вещество, което се казва кремѣкъ, който се намира въ голѣмо количество по повърхнината на листата и стеблата. Добитѣкътъ не яде нѣкои злакови растения, поради твърдитѣ имъ листа.

Нѣкои растения иматъ цѣли, линейни, твърди и заострени на края листа, които приличатъ на кржгла или триржбна игла. Тия листа може да уприличимъ на бодилчета на голѣмъ таралежъ. Такива таралежовидни растения има въ пустинитѣ на Туркестанъ и Персія.

Има растения съ листа, които по края си иматъ твърди и остри зжби; тѣ приличатъ на зжбитѣ на „пила—риба“. Такова е водното растение, което се казва *тылоръзъ*; то се срѣща въ Русия и зжбитѣ му го пазятъ да не го поврѣждатъ или изтрѣбватъ воднитѣ животни. Има растения, на които листата сж нарѣзани или разсѣчени на отдѣлни листчета, на края на които има остри бодилчета, напр. магарешкиятъ трънъ. У много растения бодилчетата сж толкова голѣми, че се виждатъ отдалеко, обаче има много растения, на които листата и клончетата изглеждатъ като обикновени, съ нищо невѣоржжени, а при все това животнитѣ не ги ядатъ, понеже иматъ оржжие, което ги защищава отъ тѣхъ. Вѣоржжението имъ се състои въ това, че листата и стеблата имъ сж покрити съ многочислени, малки, видими само съ лупа, четинки, бодилчета или копринени косъмци. Често пжти такива листа разкърваваяватъ ржката ни, ако я допремъ до края на листата. Разбира се, че животнитѣ не могатъ да ядатъ такива растения.

У нѣкои растения има много остроумно приспособ-